

זהר הקדוש

עם ביאור הפתר והכבוד

פרשת ויחי • סוד קבורת רחל ולא

בעלמא - לאה זכתה ביעקב להוציא ולהמשיך על ידו ששה שבטים מן הגזע הקדוש, **יחיד** - יותר מרחל שהעמידה רק שני שבטים, **ובגני כן** - ומשום כך, **אתייהבת עמיה לזווגא במערתא** - ניתנה לאה להיות זוגתו של יעקב במערה.

מבאר שלאה בכח תפילותיה ודמעותיה זכתה להיקבר עם יעקב במערת המכפלה.

אמר רבי יהודה, לאה כל יומהא הות בפרשת אורחין קיימא - לאה, לפי שורש נשמתה, לא היתה ראויה מתחילה להינשא אלא לעשו, והיתה עומדת כל ימיה בפרשת דרכים ושואלת על עשו מה מעשיו, והיו אומרים לה 'איש רע, שופך דמים, מקפח עוברים ושבים, אדמוני כולו כאדרת שער, רשע כל תועבות ה' עשה', כיון שהיתה שומעת כך היתה לאה מצטערת ו**בכת בגיניה ליעקב** - ובוכה בגלל שרצתה להינשא ליעקב, **כד שפעת דאיהו צדיקא** - כאשר שמעה שהוא צדיק, **וצלותא אקדמת ליה** - והיא היתה מקדימה בתפילה בדמעות כדי שתנשא ליעקב, **והיינו דכתיב** - וזהו מה שכתוב (שם פסוק ז') **'ועיני לאה רבות'**, שמרוב דמעות התרככו עיניה, **כמה דאוקימנא** - כמו שהעמדנו, **דמקדמת ויתבת בפרשת אורחין למשאל** - שהיתה מקדימה ויושבת בפרשת דרכים לשאול על מעשיו של עשו והיתה בוכה עד שענינה נעשו רכות, אבל **רחל לא נפקת לאורחין לעלמא** - רחל לא היתה יוצאת לדרכים לעולם, שהיא ידעה שהיא עומדת להינשא ליעקב וידעה שהוא צדיק ולא הוצרכה לשאול ולברר על מעשיו. **בגני כן** - מפני כך, **זכתה לאה לאתקברא עמיה** - לאה שיצאה לפרשת דרכים ובכתה והתפללה להינשא ליעקב, זכתה

היא להיקבר עמו במערת המכפלה.

ורחל, שהיתה ראויה מתחילה להינשא ליעקב, ולא יצאה לפרשת דרכים לשאול על עניינם של יעקב ועשו, ולא בכתה על עניין זה, **קימת קבורתה בפרשת אורחין ואתקברת תמן** - עומדת מצבת קבורתה בפרשת דרכים ונקברה שם על אם הדרך.

ומבאר רמז לסוד זה בפסוק.

הדא הוא דכתיב - זה הוא מה שכתוב (שם מח ז') **'ואני בבאי מפדן מתה עלי'**

רחל, ויש להקשות, מדוע נאמר 'מתה עלי רחל' ולא נאמר 'מתה רחל', **מהו** הטעם והרמז בתבנית **'עלי'**, ויש לומר, שיעקב אבינו שרחל מתה **'עלי' ודאי, פלומר, בגיני** - בגללי היא מתה **'בארץ פנעו בדרך'**, וכך אמר **בגיני מיתת בדרך** - בגללי היא מתה בדרך, **דלא נפקת בגיני לעלמין פאחתה** - מפני שהיא לא יצאה לעולמים לפרשת דרכים בשבילי כאחותה.

ומבאר את סוד הענין.

בגין כן - מפני כך, **לאה דנפקת ובכת בפרשת אורחין בגיניה ליעקב** - לאה שיצאה ובכתה בפרשת דרכים בגלל ענינו של יעקב, **זכתה לאתקברא עמיה** - זכתה להיקבר עם יעקב, שעמידתה בפרשת

במאמר זה מבאר רבי יהודה סוד הטעם שלאה זכתה להיקבר עם יעקב אבינו במערת המכפלה ולא רחל, לפי שבשורש נשמתה היתה לאה מיועדת לעשו, ועל ידי תפילותיה בדמעות הגיעה למעלה עליונה, עולם הבינה, עד שזכתה להיקבר במערת המכפלה שהיא בסוד עולם הבינה המשפיעה לעולמות העליונים. בהמשך המאמר מבאר את סוד בחינתה וקבורתה של רחל על אם הדרך שהיא בסוד בחינת המלכות המשפיעה לעולמות התחתונים, ולכן כל הנהגת העולם תלוי בתפילותיה ובכיותיה של רחל.

מבאר מדוע רצה יעקב אבינו לשכב דוקא עם אבותיו.

תאנא - שנו, **אמר רבי יוסי** לבאר מדוע השתקק יעקב להיקבר אצל אבותיו במערת המכפלה. **חמא יעקב** - ראה יעקב, **דהא בכלא אתתמן לרסיא קדישא באבנה (ד"א כאבהן)** - שכולו נתקן להיות כסא קדוש להקב"ה יחד עם אבותיו בין בגופו ובין בנשמתו, כי הוא רגל שלישי במרכבה. **אמר יעקב, אי הכא יתקבר** - אם יקבר כאן במצרים, **היך גופא דא אחידא באבנהא** - איך יהיה הגוף הזה של יעקב אחדו ומחובר עם האבות להשלים את הכסא, כי הגופות צריכות להיות מכוונות כנגד מה שהן רומזות למעלה. לכן השתדל יעקב שיעלוהו ויקברוהו אצל אבותיו.

ומבאר הטעם שהיה צריך להיטמן דוקא במערת המכפלה.

עוד מוסיף יעקב לומר ליוסף, כי מלבד מה שהיה צריך יעקב להיקבר יחד עם האבות, הוא צריך ליקבר דוקא במערת המכפלה, **ואפילו מערתא דאתקבר תמן אקרי 'כפילתא'** - ואפילו המערה אשר אני עתיד ליקבר שם נקראת 'מכפלה', **בגין דכל מלה דכפילתא הוא תרין וחד** - כיוון שכל לשון של 'מכפלה' היא שנים ואחד, **אוף מערתא תרין וחד** - וגם המערה מוכנת לשנים ואחד שהם שלשת האבות, אשר לכן נקראה 'מערת המכפלה'. נמצא כי יעקב היה מוכרח להיקבר יחד עם אבותיו במערת המכפלה דוקא, כי המערה הוכנה גם בעבורו. **ותא חזי** - ובא וראה טעם נוסף מדוע היה מוכרח יעקב להיקבר במערת המכפלה. שהרי **אבהתא זכו לאתקברא תמן אינון וזווגיהו** - האבות זכו להיקבר במערה הם וזיווגם, ואם כן אף יעקב היה מוכרח להיקבר שם מאחר ונקברה שם לאה.

כיון שדיבר בענין האבות שנקברו בזיווגיהם במערת המכפלה, הולך ומבאר אגב אורחא מדוע זכתה רק לאה להיקבר עם יעקב ולא רחל.

הנה **יעקב** אבינו, **הוא ולא** זוגתו נקברו במערת המכפלה. ועל כך שואל, **מאי טעמא רחל לא** - מפני מה לא נקברה גם רחל עם יעקב. **יעוד**, כי דוקא רחל היתה צריכה להיקבר עם יעקב, **דהא** - שהרי **כתיב (בראשית כט לא) 'ורחל עקרה'**, ודרשו רז"ל כי 'עקרה' היינו **דאיהו עקרא דבייתא** - שהיא היתה עיקרו של ביתו של יעקב אבינו. ותחילה מתרץ מדוע זכתה לאה להיקבר יחד עם יעקב, אף על גב שרחל היא עקרת הבית, **אלא כיון דלאה זכתה ביה לאפקא שית שבטין מוגזעא קדישא**

דרכים מרמזות על עמידתה במקום שהדרכים פורשים זה מזה, שפרשה מצד הטומאה לצד הקדושה, ועל ידי תפילותיה בדמעות זכתה להגיע למדרגת עולם הבינה שהיא מקום הדמעות והתשובה, ומערת המכפלה היא בסוד עולם הבינה. אבל **רחל, דלא בעאת למיפק ולמשאל בהדיה** - שלא

היתה צריכה לצאת ולשאול על יעקב, ולא בכחה על עניין זה, לא עלתה לעולם הבינה, בגין כן **קבורתה בפרשת אורחין** - מפני כך קבורתה בפרשת דרכים, מקום המלכות שהיא בפרשת דרכים, ושם היא בוכה על גלות בניה, ורזא דמלה - וסוד הדבר, **הא אוקימנא ואממר** - הרי כבר העמדנו ונאמר, **דא באתגליא** - זו, רחל, היא בבחינת עולם מגולה, ששורשה בפרצוף המלכות, שהוא מגולה לעולם הזה, שבו כלולות ותלויות כל הארות והשפעות העולמות בריאה יצירה ועשיה, ונמצא שרחל ששורשה בפרצוף זה - בה תלויה כל הנהגת העולם, ולכן היא קבורה בדרך אפרת שהוא מקום מגולה, מקום המלכות, ושם היא בוכה על הגלות, שבה תלוי עיקר ההתעוררות לעורר ולהשפיע לעולם הזה, יותר מכל האבות והאמהות. ודא

באתפסיא - וזו, לאה, היא בבחינת עולם מכוסה, ששורשה בפרצוף הבינה שהיא מכוסה, ובה תלויה ההנהגה וההשפעה בעולם האצילות, ולכן היא

ומבאר עוד כי מלבד מה שפעלה לאה להתדבק ביעקב על ידי תפילותיה פעלה על ידי דמעותיה גם להיפרד מעשו.

ותא חזי - ובא וראה, **דתניא, דמעין סגיאיין שדיאת ההיא צדקת**

לאה - דמעות רבות שפכה אותה צדקת לאה, בגין למחוי חולקיה דיעקב - כדי להיות חלקו של יעקב ולהינשא לו, ולא ברהווא רשע דעשו - ולא להיות בחלקו של אותו רשע עשו. והיינו **דתנינו** - וזהו מה ששנינו, **כל בר נש דאושיד דמעין קמיה דקודשא** **בריו הוא** - כל אדם ששופך דמעות לפני הקב"ה, אף על גב דאתגזר עליה עונשא - שנגזר עליו העונש, יתקדש, ולא יכיל ההוא עונשא לשלטיא ביה - ולא יכול אותו עונש לשלוט בו. מנלן - מנין למדנו דבר זה, מלאה, דהא לאה אתגזר למחוי חולקא דעשו - שהרי על לאה נגזר להיות חלקו של עשו, והיא בבעותא אקדימת ליה ליעקב - והיא על ידי

תפילתה התקרבה ונישאה ליעקב, ולא אתייהיבת ליה לעשו - ולא ניתנה להיות חלקו של עשו.

רחל, דלא בעאת למיפק ולמשאל בהדיה, בגין כך קבורתה בפרשת אורחין, ורזא דמלה, הא אוקימנא ואממר, דא באתגליא ודא באתפסיא.
ותא חזי, דתניא, דמעין סגיאיין שדיאת ההיא צדקת לאה, בגין למחוי חולקיה דיעקב, ולא ברהווא רשע דעשו. והיינו דתנינו, כל בר נש דאושיד דמעין קמיה דקודשא בריו הוא, אף על גב דאתגזר עליה עונשא, יתקדש, ולא יכיל ההוא עונשא לשלטיא ביה. מנלן, מלאה, דהא לאה אתגזר למחוי חולקא דעשו, והיא בבעותא אקדימת ליה ליעקב, ולא אתייהיבת ליה לעשו.

נפשי צמאה
לדעת

כל רז סוד

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד" >
ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

גדולי הצדיקים שליט"א מעידים: ביאור נפלא בזה טרם בא לעולם

